

HOCA NEŞ'ET'E AİT MANZÛM BİR SERGÜZEŞT-NÂME: DÂSİTÂN-I BİVE-ZEN*

*Bünyamin TAN***

ÖZET

Sergüzeşt-nâmeler, yazdıkları dönemin birer hafızası olup şairlerin kendi başlarından geçen veya tanık oldukları olayların anlatıldığı eserlerdir. Kimi eserlerde şairler kurmaca olaylara da yer verebilmektedirler. Bununla beraber gerçek olaylar da şairler tarafından kurmacalarla zenginleştirilerek de sunulmaktadır. Toplumun değer yargıları ve kültürel unsurlarının da yer aldığı bu eserler yazdıkları dönemdeki gündelik olaylardan kesitler sunması sebebiyle son derece önemlidirler.

Üzerinde çalışılan Hoca Neş'et'in sergüzeşt-nâmesi de bu eserlerden biridir. Eserde dul bir kadının toplum içinde yaşadığı zor bir durum ve bu durumun çözümünün ikinci bir evlilikle sağlanması olayı anlatılmaktadır. Toplumun dul kalma meselesine bakış açısı sunulmaktadır. Bu husus da sergüzeşt-nâmelerin toplumun aynası olma özelliğini yansıtmaktadır. Ayrıca bu eserde şairin bir savaşa katılmak için konakladığı bir şehirde yaşadığı olaylar yer almaktadır. İnsanların birbirleriyle yaşadıkları ilişkiler ve günlük hayatta kadın-erkek ilişkilerinin kapalı bir toplum yapısında dahi son derece sıkı bir hal aldığı da görülmektedir. Evlilik kurumunun oluşturulmasında insanların dikkate aldıkları hususlar, beklentileri ve çıkarlarının doğrultusunda neler yapabileceğini gösteren bir eserle karşı karşıyayız. Nitekim şairin bunu oldukça esprili bir dille kaleme aldığı da görülmektedir.

Öncelikli olarak sergüzeşt-nâmelerin tanımıyla makaleye giriş yapılmıştır. Daha sonra Hoca Neş'et'in hayatı ve eserin kendisine ait olmasıyla alakalı değerlendirme yapılmıştır. Eserin şekil ve içerik konuları işlenmiş, nüsha tavsifi yapılmış ve son bir değerlendirme yapılarak sergüzeşt-nâmenin transkripsiyonlu metnine yer verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Dul kalma ve evlilik bahsi, mesnevî, sergüzeşt-nâme, Hoca Neş'et, Klasik Türk Edebiyatı.

*Bu makale Crosscheck sistemi tarafından taranmış ve bu sistem sonuçlarına göre orijinal bir makale olduğu tespit edilmiştir.

** Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Yüksek Lisans Öğrencisi, El-mek: bunyamin.benyamin.benjamin@gmail.com

HOJA NESHET'S A POETICAL SARGOZASHT-NAMAH: DASITAN-I BIVE-ZEN

ABSTRACT

Sargozasht-namahes, a memory of the period is written, they are poets or witnessed the events described in his early works. Who can give a place on the events in the fictional works of poets. However, the actual events are enriched by poets kurmacalarla. Including societal values and cultural elements of the works were written in this period is extremely important due to submit sections of everyday events.

Hoja Nesh'et's worked on one of these works in the sargozasht-namahes. The work of a widow living in the community, the solution of a difficult situation and the situation described in the second event of the provision of a marriage. Point of view of the society are meselsine widowhood. This also reflects the distinction of being the adventure-name is a mirror of society. Also in this work, to participate in a war poet's stay in a city where live events are located. Relationships between people and their daily life in the form of a closed society of male-female relationships become extremely tight, even that is also seen. They consider people in the creation of the institution of marriage matters, in line with expectations and interests of showing what they can do are faced with a book. In fact, it's quite humorous poet penned in a language is also seen.

Firstly, the definition of sargozasht-namah article-entries. Then Hoja Nesh'ets evaluation has been made about the life and work of its own being. Issues of form and content of the work finished, copies made and an assessment is made transaction is characterized transcription sargozasht-namah given in the text.

Key Words: Widow dating and marriage bet, mathnawi, sargozasht-namah Hoja Neş'et, Classical Turkish Literature.

1.Giriş:

Haluk Gökalp'ın tanımına göre sergüzeşt-nâmeler, edebiyat terimi olarak bir kişinin başından geçen olayların anlatıldığı eserlere verilen isimdir.¹ Bu tanımdan sonra Gökalp, sergüzeşt-nâmelerde şairlerin başından geçen olayları kimi zaman kurmacalarla zenginleştirdiğinden² bahsederek şu genel tanımı yapar: Sergüzeşt-nâmeler, şairlerin başlarından geçen olaylar ve olaylardan kaynaklanan duygu ve düşüncelerini anlattıkları eserlerdir.³

Gökalp, sergüzeşt-nâmelerin yazıldıkları devirlerde Türk toplumunun o devirdeki yaşamları hakkında bilgi verdiğini, satır aralarında kalmış olan pek çok tarihsel bilgi ve değer yargılarının, evlilik, kılık-kıyafet, meslekler gibi pek çok kültür unsuruyla alakalı bilgiler sunduğunu belirtir.⁴

¹ Haluk GÖKALP, *Eski Türk Edebiyatında Manzum Sergüzeşt-nâmeler*, Kitabevi Yayınları, İstanbul, 2009, s.2.

² A.g.e., GÖKALP, s. 2.

³ A.g.e., GÖKALP, s. 2.

⁴ A.g.e., GÖKALP, s.602.

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 9/12 Fall 2014

2.Hoca Neş'et'in Hayatı ve Sergüzeşt-nâmenin Kendisine Aidiyeti Meselesi

Mustafa İsen, Hoca Neş'et'in asıl adının Süleyman olduğunu, Edirne doğumlu olup III. Ahmed ve I. Mahmud'a müsahiplik yaptığını belirtir.⁵ İsen, onun Enderun'da yetişmiş olup Konya'da Mevlânâ Türbesi'nde Ebûbekir Çelebi'nin elinden Mevlevî sikkesi giydiğini belirtir.⁶ Ayrıca İstanbul'a döndükten kısa bir süre sonra babasını kaybetmiş olduğunu ve Bursalı Mehmed Emin Efendi'nin etkisinde kalarak Nakşibendî tarikatına intisap ettiğini aktarır.⁷ Bunun yanı sıra Mustafa İsen, yazdığı maddede Hoca Neş'et'in çok iyi silah kullandığını ve bu yeteneği ile birlikte zeamet sahibi olması sebebiyle 1768-1774 Osmanlı-Rus savaşına katıldığını belirtir.⁸ Sergüzeşt-nâmenin Hoca Neş'et'e ait olabileceğine dair görüşlerimizin kaynağına gelecek olursak bu konuyu iki yönden irdeleyebiliriz.

Birinci dayanağımız sergüzeşt-nâmenin yer aldığı mecmuanın 1a yaprağında bulunan ifadelerdir. Mecmuayla alakalı künye bilgileri şöyledir:

Süleymaniye Kütüphanesi – Tercüman Bölümü

Demirbaş Numarası: 00150

Müstensih : ?

İstinsah Tarihi: ?

Satır Sayısı: bb.

Yaprak Sayısı: 3⁹

Mecmua içerisinde sergüzeşt-nâme dışında yer alan metinler ise şöyledir:

Tercüme-i Şerh-i Dü Beyt-i Mevlana – Neş'et Süleyman Efendi Hoca – 4-21 yk.

Divan-ı Neş'et – Neş'et Süleyman Efendi Hoca – 21-93 yk.

Bu mecmuanın 1a yaprağında yer alan kayıta aşağıdaki bilgiler yer almaktadır:

- 1 Mā-mü‘ellife muhtāle muhtāle sāle¹⁰
- 2 Dīvān-ı Neş‘et
- 3 Mecmū‘a-i Hāzret-i H‘āce Neş‘et¹¹
- 4 ve h‘āce-i vahīy¹²
- 5 efendi-ferş(?)
- 6 esrārehu

⁵ Mustafa İSEN, “Hoca Neş'et”, DİA, Cilt: 18, İstanbul, 1998, s. 191.

⁶ A.g.m., İSEN, s.191.

⁷ A.g.m., İSEN, s.191.

⁸ A.g.m., İSEN, s.191.

⁹ T.C. Kültür Bakanlığı, Süleymaniye El Yazma Eserler Kütüphanesi, Katalog Tarama Sistemi, ibmsrv/yordam.htm, [Erişim Tarihi: 29.03.2013].

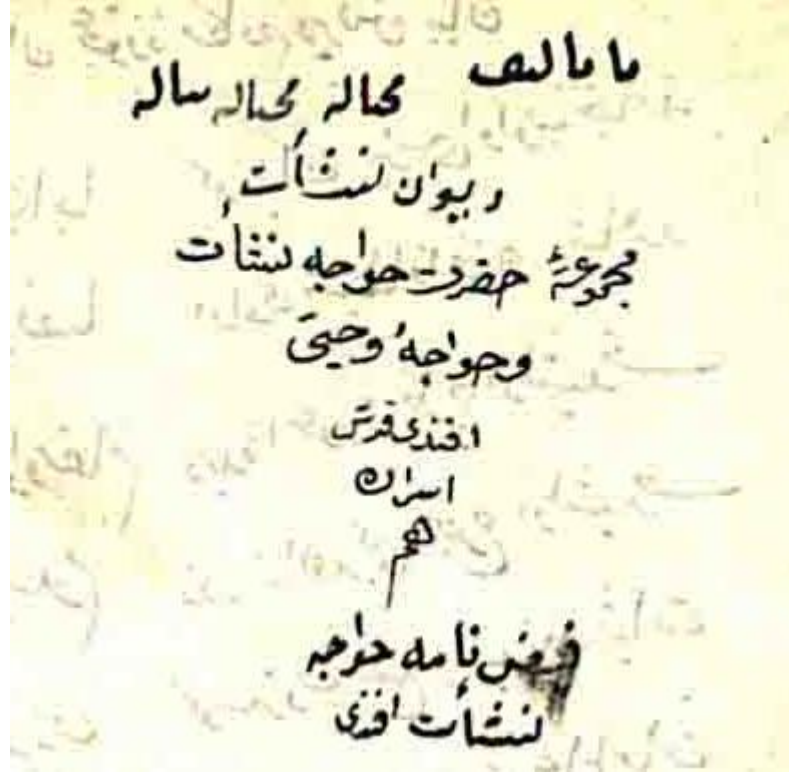
¹⁰ “muhtāle” kelimesinin ت harfinin noktaları ve “mü‘ellife” kelimesinin ف harfinin noktası metinde konulmamıştır (Ayrıca sergüzeşt-nâme metni içerisinde bazı kelimelerin noktaları müstensih tarafından konulmamış ve bu hususlar dipnotta belirtilmiştir).

¹¹ h‘āce kelimesindeki ح harfinin noktası bulunmamaktadır.

¹² h‘āce kelimesindeki ح harfinin noktası bulunmamaktadır.

7	hem
8	feyz-nāmehu Ḥ'āce ¹³
9	Neş'et Efendi

1a yaprağının orijinal metni aşağıda yer almaktadır:

İlk satırda geçen “muhtāle” kelimesi sergüzeşt-nâmede anlatılan olayın ana karakterlerinden biri olan Silistrelili bir kadın için kullanılan sıfat olup “Mā-mü‘ellife muhtāle” (muhtālenin yazarı odur) ifadesinden sonra Hoca Neş’et isminin divanıyla zikredilmesi ve mecmuanın onun adını taşıyor olması eserin kendisine ait olduğuna işarettir.

İkinci dayanağımız eser içerisinde yer alan bazı ifadelerin Hoca Neş’et’in hayatıyla paralellik taşıyor olmasıdır. Hoca Neş’et’in zeamet sahibi olup aynı zamanda iyi silah kullanıyor olması sebebiyle 1768-1774 yılları arasında gerçekleşen Osmanlı-Rus savaşında sipahi olarak yer aldığı bilinmektedir. Bu savaşta Silistre önemli bir mevki olup Rus General Rumyenzov bu mevkiyi ele geçirmek için uğraşmıştır. İlk saldırısında Silistre Seraskeri olan Halıcı Osman Paşa onun birliklerini bozguna uğratmıştır.¹⁴ Daha sonra tekrar emrindeki birlikleriyle Silistre önlerine kadar geldiğinde Sadrazam Muhsinzâde Mehmed Paşa, gereken başarıyı gösterememiş ve Silistre

¹³ ḥ'āce kelimesindeki خ harfinin noktası bulunmamaktadır.

¹⁴ Nicolae JORGA, *Osmanlı İmparatorluğu Tarihi*, Cilt: IV, Çeviren: Nilüfer Epeçli, Yeditepe Yayınları, İstanbul, 2009, s. 412-413.

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 9/12 Fall 2014

yakınlarındaki Küçük Kaynarca Köyü'nde anlaşma yapılmıştır.¹⁵ Bu bilgilerden yola çıkarak Silistre'nin adı geçen savaşta müstahkem bir mevki olduğu ve bu mevkide Osmanlı askerinin konuşlandığı anlaşılmaktadır. Hoca Neş'et de bu savaşta sipahi olarak yer almış olup üzerinde çalışılan sergüzeşt-nâmenin ilk beyitinde anlatılan olayın geçtiği yer ismi belirtilmektedir:

Bir zamân oldı Silistre baña cā

İtdüm ol hıttada tenfîz-i kazā

Bununla beraber Tuna yöresinden de bahsedilmekte olup küffâr içinde kaldığı beşinci beyitte belirtilmektedir:

Ṭuna küffâr arasında berzec

Dürdan baqar ol ehl-i düzec

Burada kastedilen muhtemelen Rus ordusu olup savaş için Silistre'de konuşlanan sipahi ordusu içinde Hoca Neş'et de yer almıştır. Nitekim sergüzeşt-nâmenin elli ikinci beyitinde olayın kahramanlarından birinin de bir sipahi askeri olduğu da ifade edilmektedir:

Ne kadar olsa sipāhîliği çok

‘Avrata zerre kadar fā‘ide yok

Yukarıda belirtilen iki dayanaktan yola çıkarak söz konusu sergüzeşt-nâmenin Hoca Neş'et'e ait olduğunu söyleyebiliriz.

3.Sergüzeşt-nâmenin İncelenmesi:

Haluk Gökalp, eserinde sergüzeşt-nâmeleri ikiye ayırır:

1. Kurmaca Sergüzeşt-nâmeler

2. Hatıralar

A. Şairlerin Hayat Hikâyelerini Ele Alan Sergüzeşt-nâmeler

B. Bir Dönemi ya da Bir Hâdiseyi Ele Alan Sergüzeşt-nâmeler¹⁶

Üzerinde çalışılan eser “Bir Dönemi ya da Bir Hâdiseyi Ele Alan Sergüzeşt-nâmeler” grubuna girmektedir.

Makalenin giriş kısmında başlığın kısa tutulması amacıyla eserin tam adı yazılmamış ve “Dâsitân-ı Bîve-zen” kısaltmasıyla eser başlığı sunulmuştur. Gökalp, sergüzeşt-nâmelerin tarih,

¹⁵ A.g.e., JORGA, s. 413.

¹⁶ A.g.e., GÖKALP, s. 3-4.

destan, efsâne vb. adlar alabileceğini belirtir. Nitekim eserimizin ismi de “Dāsītān-ı Bīve-zen ve Āfet-i ān-‘Acūze-i Mekkāre vü Pür-Fiten-i Beyān” adını taşımaktadır.

Eser, mesnevî nazım şekliyle yazılmış olup 77 beyit ihtiva etmektedir. Arûzun fe‘ilâtün / fe‘ilâtün / fe‘ilün kalıbıyla yazılmıştır. Metinde tevhit, münâcât, na’t kısımları bulunmamaktadır. Ayrıca sebab-i te’lif, medh-i çâr-yâr kısımları da bulunmamaktadır. Eser yalnızca âgâz-ı dâstân kısmından oluşmaktadır.

Olayın geçtiği zaman 1768-1774 yıllarında meydana gelen Osmanlı-Rus savaşı yılları olup mekân Silistre’dir. Eser ya bu yıllar içerisinde ya da savaştan sonraki bir tarihte yazılmış olmalıdır. Eserde olaylar sahnelenerek anlatılmış olup yer yer şairin kahramanların dilinden çeşitli diyaloglara yer verdiği görülür. Bununla beraber şair kimi zaman mizahi bir anlatım tarzı da benimsemiştir.

Olayın kahramanlarının isimleri geçmez. Şair onlarla alakalı bazı tasvirlerle yer verir. Olayın ana kahramanlarından birisi hilebazlığıyla tanınan bir kadın, eşinin ölümüyle dul kalan bir başka kadın, bir yorgancı ve bir sipahidir. Eserin giriş kısmında Tuna’nın düşman askerlerinin kuşatması altında olduğundan bahisle şair Silistre’de şahit olduğu bir olayı anlatmaya başlar. Olayın ana kahramanı olan hilebaz kadının tasvirini yapar. Bu tasvirden sonra dul kalan kadın ile bu hilebaz kadının arasında geçen sohbete yer verilir. Dul kalmanın nasıl zor bir durum olduğundan bahisle evde bir erkeğin olmasının kadını nasıl koruduğundan bahsedilir. Burada toplumun yaşayış biçimiyle alakalı olarak dul kalan bir kadının toplumda nasıl algılandığına dair ipuçları yer almaktadır. Daha sonra hilebaz olan kadının, yorgancının tanıdığı bir sipahinin evlenmek isteğinde oluşunu duyusuyla olaylar gelişir ve bu ikisinin tanıştırılarak evlenmelerine vesile olunmaya çalışılır. Dul kadınla sipahinin evlenmesi ve adamın esirlikten kurtulmasıyla hikâye sona erer.

Eserin, benzer türdeki eserler arasındaki yerine değinecek olursak hayali kişilerin değil doğrudan toplumda yer alan gerçek kişilerin yer alması ve yazıldığı yüzyılın toplumsal yapısını yansıtması açısından Fikrî Çelebi’nin *Efkâr-ı Ebkâr* eseriyle paralellik taşımaktadır.¹⁷ Ali Emre Özyıldırım, üzerinde çalıştığı eserin bu yönüyle alakalı olarak orijinallikten ve yenilikten söz etmekte olup aynı husus üzerinde çalıştığımız sergüzeşt-nâme için de geçerlidir.¹⁸ Özyıldırım ayrıca makalesinin özet kısmında çalıştığı eserin sosyal hayata dair malzeme sunmasının da önemine değinmektedir.¹⁹ Hoca Neş’et’in sergüzeşt-nâmesi de tıpkı *Efkâr-ı Ebkâr* gibi sosyal hayata dair malzemeler sunmaktadır.

4.Sonuç:

Sergüzeşt-nâmelerin yazıldıkları dönemdeki toplum yargıları, meslek erbapları ve kültürel unsurları barındırdığı bilinmektedir. İncelenen eserde dul kalmanın toplumsal olarak kadını nasıl zor bir duruma soktuğu, dul bir kadının toplumda nasıl algılandığı ve toplum olarak bu sorunun nasıl çözümlenmeye çalışıldığı anlatılmaktadır. Bununla beraber yorgancılık ve sipahilik gibi

¹⁷ ÖZYILDIRIM, Ali Emre (2007). “*Ebkâr-ı Efkâr: Fikrî Çelebi’nin Aşk Konulu Hasbihali /Ebkâr-ı Efkâr: Hasbihal Of Fikrî Çelebi About Love*“, TURKISH STUDIES -International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic-, ISSN: 1308-2140, Volume 2 Issue 4, Fall 2007, www.turkishstudies.net, DOI Number: <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.198>, p. 688.

¹⁸ ÖZYILDIRIM, Ali Emre (2007). “*Ebkâr-ı Efkâr: Fikrî Çelebi’nin Aşk Konulu Hasbihali /Ebkâr-ı Efkâr: Hasbihal Of Fikrî Çelebi About Love*“, TURKISH STUDIES -International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic-, ISSN: 1308-2140, Volume 2 Issue 4, Fall 2007, www.turkishstudies.net, DOI Number: <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.198>, p. 688.

¹⁹ ÖZYILDIRIM, Ali Emre (2007). “*Ebkâr-ı Efkâr: Fikrî Çelebi’nin Aşk Konulu Hasbihali /Ebkâr-ı Efkâr: Hasbihal Of Fikrî Çelebi About Love*“, TURKISH STUDIES -International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic-, ISSN: 1308-2140, Volume 2 Issue 4, Fall 2007, www.turkishstudies.net, DOI Number : <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.198>, p. 685.

dönemin mesleklerinden bazılarının zikredildiği de görülür. Özetle yaşanmış bir olayın ve toplumsal bir olgunun yansımaları eserde yer bulmaktadır.

5.Sergüzeşt-nâmenin Metni:

Dâsitân-ı Bive-zen ve Āfet-i ān-‘Acūze-i Mekkāre vü Pür-Fiten-i Beyān

Fe‘ ilâtün / fe‘ ilâtün / fe‘ ilün
(Fâ‘ ilâtün) (fa‘ lün)

- 1b
- 1 Bir zamān oldı Silistre baña cā
İtdüm ol hıttada tenfīz-i kaçā
 - 2 Rū-yı ḥandān-ı zemīndür o maḳām
Ṭuna’nuñ sāḫili nefer-i İslām
 - 3 Yüricek şandum anı ḥuld-ı berīn
Şanki ol nefis-i zamāndur bu zemīn²⁰
 - 4 H^vāhiş āmāde müretteb ni‘met²¹
Müte‘ākib çü nevāl-i cennet
 - 5 Ṭuna küffār arasında berzec
Dürdan baḳar ol ehl-i düzec
 - 6 Var idi bir zen-i muḫtāle mişāl²²
Dileyi şatmağa bege dellāl
 - 7 Yoğ-ıdı ‘aybı o şehrūñ ebedī
Var ise ancak o menḫūse idi
 - 8 Gözinūñ birisi olup cāmīd
Oldı şeyṭānlığına bir şāhid

²⁰ “nefs” kelimesinde yer alan ن ve ف harflerinin noktaları metinde konulmamıştır.

²¹ “h^vāhiş” kelimesinin ه harfinin noktaları konulmamıştır.

²² muḫtāle: muḫtāle (Metinde).

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 9/ 12 Fall 2014

- 9 Dīde-i a'veri tarḥ olmuş-ıdı
Zūr şāhid gibi cerḥ olmuş-ıdı
- 10 Gösterüp naṭ'-ı başıretde şebāt
Tarḥ ile eyler idi 'ālemi māt
- 11 Vāḥidü'l-'ayn idi deccāl şıfat
Yoğ-ıdı bir gözi olsa ḥürmet
- 12 Geçse bir ḥāne önünden meşelā
Ḥaşre dek çıkmaya andan ğavgā
- 13 Girse bir kapuya nā-geh ol şüm
Müjde eylerdi hemān bāmına büm
- 14 İndirüp sihirle gökden ayı
Zühreyi eyler idi rüsvāyī
- 15 Oldı çün ma'nī-i bıkır-i şā'ir
Duḥterān içre bekāret nādir
- 2a 16 Olsa ger kābile ol ālet-i şer
Anadan sufte toğardı duḥter
- 17 Vaz'-ı ḥaml bedene inseydi 'ilāc
Mümkün olmazdı niçe gün ilāc
- 18 İçse efsün u fesāne ile maḳāl
Feth ola niçe tılısım-ı eşkāl
- 19 Eyler ebedī urıcaḳ sebḫaya el
Ser-engüştle şad 'afvda bī-ḥall
- 20 Nā-gehān bizden zībinde cemāl
Oldı maḥlūle-i güm-geşte ḥelāl

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 9/12 Fall 2014

- 21 Niçeler t̄alib olup vuşlatına
İrmediler harem-i hürmetine
- 22 Bir helâl ister idi devlet-mend
Himmeti k̄adri gibi ola bülend
- 23 ‘Acem içre nitekim h̄acı kıvām
Rûm’da mişli bulunmaya tamām
- 24 Ola berk-ile eri dünyānuñ
Her biri ola mükemmel anuñ
- 25 Geldi maḥlûl işidüp anda hemān
Bir felâket-zede k̄allâş-ı cihān
- 26 Gönderüp ‘avrata biñ dürlü haber
İtmedi h̄iç birisi aña eşer
- 27 Yek-be-yek şan‘atın itdi izhār
Ol hemān olmadı dām-ıla şikār
- 28 ‘Ākıbet düşdi h̄arīfe gayret
İtdi ol dile-i ‘aşra minnet
- 29 Boynına aldı gūne gibi hemān
Oldı sür‘atle k̄azā gibi revān
- 30 Vardı ol hūr-ı şeh virdi selām
Ḥâtırın şordı idüp baş-ı kelām
- 31 Didi bir āhla giryān-ı girībān
Ḥaḫ şabırlar vire ey rûḫ-ı revān
- 2b 32 Yavru şahin gibi aldırduñ eşuñ
Bu kadar yaşda neler gördü başuñ

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 9/ 12 Fall 2014

- 33 Acırım sen be-nāma siyemmāyī
Çekemezsin bu demirden yāyī
- 34 Tulluğuñ zaḥmetini ben bilürin
Āteş-i ḥiddetini ben bilürin
- 35 İt kadar rağbeti olmaz tuluñ
Yıldızı düşkün olur ma‘zūluñ
- 36 Ne şafādur kişinüñ ercügezi
Yār olup cennet ola yircügezi
- 37 Hānede çifte gügercin gibi hem
Olalar yavrılarıyla ḥarem
- 38 Er olan evde kızım devlet-vār
Hīç degül erde bir ḥikmet var
- 39 Giderek tulluğuñ olur şoñı kem
Altun adın bakır eyler ādem
- 40 Bir siñek deñlü nihādı olsun
Tek hemān evde er adı olsun
- 41 İtdi bu resme hezārān nīreng
Ağladup anı-da oldı āheng
- 42 Şoñradan itdi neccāhla su‘āl
Ki falān kişiden işitdüm bir ḥāl²³
- 43 Taleb itmiş seni ey Zühre-cenāb
Tuymadım aña ne virildi cevāb
- 44 Didi cānāna idüp ‘arz-ı cemāl
Öyle meçhül neden baña su‘āl

²³ kişiden: kisiden (Metinde).

- 45 Şahş-ı bî-gâneye gördün-mi revâ
Bir münâsib bulamaduñ-mı baña
- 46 Güş idüp anı o muhtâle şıfat
İtdi izhâr-ı sürür u behcet
- 47 Şanasın mürde idi cân buldı
Nâ-gehân genc-i ferāvân buldı
- 48 Didi ey duhter-i ahter-i şānum
Şükr kim yirine geldi cânım
- 49 Aldayup ba'zı hâbl-ile zurefâ
Hele ğafletle olunmadı haṭâ
- 50 Gerçi kim māl u menāl efzūndur²⁴
Yire geçsün tūtalum Ḳārūn'dur
- 51 Dirliği daḡı yirinde dirler
Neylim āb-ı ḡayāt olsa eger
- 52 Ne kadar olsa sipāhīligi çok
'Avrata zerre kadar fā'ide yok
- 53 Ocaḡa yansun ev mülk ol māl
Ādeme olsa münâsibce ḡelāl
- 54 Ḳadınıñ bu suḡan-ı bü'l-'acebi
İtdi ḡayrān o büt-i ḡonçeyi
- 3a 55 Didi ey māder-i şefḡat-pīrā
Yā nedür 'aybı bilsek 'acebā

²⁴ māl u menāl: māl-ı menāl (Metinde).

- 56 Didi āh eyleyüp ey ğonçe-dehen
Yavricıksın ne bilürsin dağı sen
- 57 Ebrişim gibi yigitdür kendi
Cân-fezâdur leb-i şeker-ğandi
- 58 Țab'ı nâzik suhan-ı nermi ħarîr
Şûret-i dil-keşi güyâ taşvîr
- 59 Lebünüñ bir ħâli 'ıyâzû bi'İlâh²⁵
Cânum ürkütdi tıyınca nâ-gâh
- 60 Ben-de dirdüm odası olmasa ger
Hîç saña olmaz idi böylece er
- 61 İtdi bu ħîle nigârı meyyâl
Başladı itmege riğkatle su'âl
- 62 O perîye idüp efsünü eşer
Girdi ol-dem içine şeytânlar
- 63 Koca iblîs ile aşlın dimedi
Yimişin yi ağacın şorma didi
- 64 Çün kızışdırdı anı nâr-ı firâğ
Didi āhır işidenlerden ırâğ
- 65 Kurd bacağı 'aceb 'ibret imiş
Üç ayaklı gibi bir ħikmet imiş
- 66 Senüñ ol gül gibi nâzik bedenüñ
Pîç ü tâbına tıyansun-mı anuñ
- 67 N'eylesün şîr-i ter āhû perüsin
Çifti kendüye münâsib idesin

²⁵ lebünüñ: lebüñ (Metinde).

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 9/12 Fall 2014

- 68 Güş idüp bu sözi ol şüh-ı cihân
Suhan alup başladı efkâra hemân
- 69 İtdi bir vechle güftârı tamâm
Ki ne taşdıķ ne yârâ-yı kelâm
- 70 Kõdı ol hâlet-i hayretde anı
Berüye geldi didi müjde xanı
- 71 Kõutlu demdür bu zamân-ı hurrem
Gõnderüñ şimdi nikâha âdem
- 72 Varıcaķ istemege ehl-i ricâ
Eyledi istemedden ‘arz-ı rızâ
- 73 Hibbe kâbînden evvel oldı
Müjdesi mihr-i mu‘accel oldı
- 74 ‘Aķd içün oldı şü deñlü şenlik
Virdi hep mâ-melekin ergenlik
- 75 Didiler istemezüz hengâme
Kõalmasun sūr u şafâ ahşâma
- 76 Sâ‘atinde olup âmâde murâd
Mekr-i muhtâl ile oldı dâmâd
- 77 Vardı söz âhıra bu kışşa ile
İrdi maķşūdına ol berde bile

6.KAYNAKÇA:

- DEVELLİOĞLU, Ferit (2005). **Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat**, Ankara: Aydın Kitabevi.
- DİLÇİN, Cem (2009). **Yeni Tarama Sözlüğü**, 2. Baskı, Ankara: TDK Yayınları.

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 9/ 12 Fall 2014

-
- GÖKALP, Haluk (2009). **Eski Türk Edebiyatında Manzum Sergüzeşt-nâmeler**, İstanbul: Kitabevi Yayınları.
- İSEN, Mustafa (1998). “**Hoca Neş’et**”, DİA, Cilt: 18, İstanbul, s. 191-192.
- JORGA, Nicolae (2009). **Osmanlı İmparatorluğu Tarihi**, Cilt: IV, Çeviren: Nilüfer Epeçeli, İstanbul: Yeditepe Yayınları.
- ÖZYILDIRIM, Ali Emre (2007). “**Ebkâr-ı Efkâr: Fikri Çelebi’nin Aşk Konulu Hasbihali /Ebkâr-ı Efkâr: Hasbihal Of Fikri Çelebi About Love**“, **TURKISH STUDIES** - International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic-, ISSN: 1308-2140, Volume 2 Issue 4, Fall 2007, www.turkishstudies.net, DOI Number : <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.198> , p. 685-703.
- T.C. Kültür Bakanlığı, Süleymaniye El Yazma Eserler Kütüphanesi, Katalog Tarama Sistemi, [ibmsrv/yordam.htm](http://ibmsrv.yordam.htm).
- Türk Dil Kurumu, www.tdk.gov.tr Web Adresi, Büyük Türkçe Sözlük, Türkiye Türkçesi Ağızlar Sözlüğü.

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 9/12 Fall 2014

